

1. ΓΚΙΚΑΣ ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μέσο: . . . . . ΗΜΕΡΗΣΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 14/09/2013 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 14/09/2013

Σελίδα: 1

ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΗΝ «Η»

Εθνικό Σχέδιο τώρα για την Ανάπτυξη

Γκίκας Χαρδούβελης

► Νέο μοντέλο ανάπτυξης που θα στηρίζεται στις εξαγωγές και τις επενδύσεις. Τρία κλειδιά για επενδυτικό «μπουμ» **ΣΕΛ. 9**

14

1. ΓΚΙΚΑΣ ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Μέσο: . . . . . ΗΜΕΡΗΣΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 14/09/2013 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 14/09/2013

Σελίδα: 2

Θέμα

ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Οι Γκίκας Χαρδούβελης, Γιώργος Φλωρίδης και Ηλίας Κικίλιας γράφουν στην «Ητς» για την οικονομική κρίση, τις προκλήσεις της κυβέρνησης, την ανεργία και προτείνουν ένα συνολικό σχέδιο για άρση του αδιεξόδου.

Σελ. 9, 10-11

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ // ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΑΡΛΑΠΑΝΟΥ

Λίγο πριν ξεκινήσει νέα, μακρά και επίπονη, διαπραγμάτευση για το ελληνικό χρέος και το ενδεχόμενο τρίτου πακέτου στήριξης προς την Ελλάδα η «ΗΤΣ» ανοίγει τον «φάκελο» των «προσπατούμενων» για την ανάκτηση αναπτυξιακών ρυθμών, τα επόμενα χρόνια, ικανών να «περιφρουρήσουν» την τιτάνα δημοσιονομική διάρθρωση που επιτελέστηκε στη χώρα. Ο κ. Γκίκας Χαρδούβελης, καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς και οικονομικός σύμβουλος στη Eurobank, Φ. Γλωφρίδης πρώην υπουργός και Ηλ. Κικιλίας διευθυντής ερευνών στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών μιλούν σήμερα στην «ΗΤΣ», περιγράφοντας τους «κωδικούς» για να «εξεκλιδώσει» ένας νέος μηχανισμός παραγωγής πλούτου, καθοριστικός για την οριστική απεξάρτηση της Ελλάδας από τον «Διεθνή Οικονομικό Έλεγχο».

Γκίκας Χαρδούβελης // Επικεφαλής Οικονομικών Μελετών Ομίλου Eurobank

Μοντέλο ανάπτυξης με εξαγωγές και επενδύσεις

► Πολλοί υποστηρίζουν πως η κατάσταση στην Ελλάδα δεν είναι αναστρέψιμη χωρίς αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου στη χώρα, αλλά και χωρίς την ενεργοποίηση ενός «Σχεδίου Μάρσαλ» για επενδύσεις. Τι νομίζετε;

Συμφωνώ ότι η χώρα χρειάζεται ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης που να βασίζεται στις εξαγωγές και τις επενδύσεις. Το πρόβλημά μας πριν από την κρίση ήταν η υπερ-κατανάλωση με δανεικά, δηλαδή χωρίς δική μας εγχώρια παραγωγή. Η υπερ-κατανάλωση έφερε τις ανισορροπίες που οδήγησαν στην κρίση, τον υπερ-δανεισμό του Δημοσίου αλλά και τα τεράστια ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών. Συνεπώς στο νέο μοντέλο, το μερίδιο της κατανάλωσης πρέπει σταδιακά να μειωθεί, χωρίς όμως με πώπωση του απόλυτου μεγέθους της κατανάλωσης, ώστε να μην πιέζεται αρνητικά ο συνολικός ρυθμός ανάπτυξης, αλλά με ταχύτερη αύξηση των εξαγωγών και των επενδύσεων. Το τελευταίο προϋποθέτει την ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων.

Στόχος μας πρέπει να είναι η αύξηση της εγχώριας παραγωγής είτε προορίζεται για εσωτερική κατανάλωση, είτε κυρίως για εξαγωγές. Η εγχώρια παραγωγή είναι αυτή που δημιουργεί θέσεις εργασίας στον τόπο μας, αλλά και φορολογικά έσοδα για το κράτος. Ένα «Σχέδιο Μάρσαλ» σίγουρα θα λειτουργούσε υποβοηθητικά, αφού, πρώτον, οι ιδιωτικές επενδύσεις συνήθως ακολουθούν τις δημόσιες και, δεύτερον, θα ελάφρυνε το σημερινό οξύ δημοσιονομικό πρόβλημα. Αυτή όμως είναι μια απόφαση που εξαρτάται και από τις πολιτικές ισορροπίες στην Ευρώπη.

► Εναλλακτικά, τι προσεχάκι έναν ξένο να επενδύσει στην Ελλάδα;

Οι ξένοι επενδυτές συστηματικά απέφευγαν την Ελλάδα και, μάλιστα, πολύ πριν από την έλευση της οικονομικής κρίσης. Σήμερα, λοιπόν, εκτός από το πρόβλημα της κρίσης, πρέπει να λύσουμε και το προϋπάρχον πρόβλημα έλλειψης ξένων επενδύσεων. Ο ξένος, όμως, για να τολμήσει να φέρει ζεστό χρήμα και να το επενδύσει θα πρέπει να αισθάνεται αισιόδοξος και ασφαλής. Αισιόδοξος για την οικονομική πορεία της χώρας και χωρίς τον φόβο πιθανών αρνητικών εκπλήξεων στη διαδικασία παραγωγής, στη διακίνηση των προϊόντων και υπηρεσιών του, στον τρόπο και το ύψος της φορολόγησης, ή στο

Στόχος μας πρέπει να είναι η αύξηση της εγχώριας παραγωγής είτε προορίζεται για εσωτερική κατανάλωση, είτε κυρίως για εξαγωγές. Η εγχώρια παραγωγή είναι αυτή που δημιουργεί θέσεις εργασίας στον τόπο μας, αλλά και φορολογικά έσοδα για το κράτος. Ένα «Σχέδιο Μάρσαλ» σίγουρα θα λειτουργούσε υποβοηθητικά.

πλαίσιο ανταγωνισμού. Αυτή η βεβαιότητα μπορεί να προσφερθεί από μια χώρα με πολιτική σταθερότητα, ξεκάθαρη διαχρονική οικονομική πολιτική, σταθερό πλαίσιο εργασιακών σχέσεων και φορολόγησης, αλλά και ικανοποιημένους πολίτες. Η Ελλάδα φαίνεται σταδιακά μόνον να αποκτά τέτοια χαρακτηριστικά.

► Ποια είναι τα τρία πράγματα που θα αποτελούσαν καταλύτες για να ξεκινήσουν, σοβαρά, ξένα κεφάλαια να τοποθετούνται στην Ελλάδα;

Καταλύτες για τις ξένες επενδύσεις θα αποδειχθούν, πρώτον, η πολιτική σταθερότητα και η σταθεροποίηση της οικονομίας. Δεύτερον, η επιτάχυνση των ιδιωτικοποιήσεων. Τρίτον, η ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων.

Δεν έχουμε την πολυτέλεια επανάπαυσης

► Σε ομιλία σας την Πέμπτη, αναφερθήκατε σε στασιμότητα διαρκείας που παραμονεύει ακόμα και αν η ύφεση τελειώσει. Αισθάνεστε αισιόδοξος ότι θα αποφύγουμε μια μακροχρόνια στασιμότητα;

Θα την αποφύγουμε αν μαζί με την προσπάθεια για φρένο στην ύφεση προχωρήσουμε και τις ενέργειες που απαιτούνται για υγιείς και μακροχρόνιους ρυθμούς ανάπτυξης. Η ιστορική μελέτη των οικονομικών διεθνώς δείχνει ξεκάθαρα τους παράγοντες που οδηγούν σε μακροχρόνιους και υγιείς ρυθμούς ανάπτυξης: Ανταγωνιστικότητα, ανοικτή οικονομία, ανταγωνιστικό περιβάλλον, χαμηλός πληθωρισμός, αποτελεσματικός και λιτός δημόσιος τομέας, μηδραμινή γραφειοκρατία, ποιότητα εκπαίδευσης, ποιότητα θεσμών, επενδύσεις. Σε πολλούς από τους παράγοντες βελτιωθήκατε την τελευταία τετραετία, ενώ σε άλλους παραμένουμε στάσιμοι (θεσμοί, επενδύσεις, ποιότητα εκπαίδευσης). Στο μεταξύ, όσο η ύφεση συνεχίζεται, τόσο περισσότερο απαξιώνεται το υπάρχον φυσικό κεφάλαιο, κινούνται οι εξειδικευμένες γνώσεις των εργαζομένων συμπολιτών μας, μεταναστεύουν στο εξωτερικό οι νέοι μας, και οι γεννήσεις μειώνονται. Συνεπώς, δεν έχουμε την πολυτέλεια επανάπαυσης. Καμία οικονομία δεν είναι σε αυτόματο πιλότο, ιδιαίτερα οι οικονομίες όπως η δική μας, που με παραμεινόμενο τον δημόσιο τομέα έπασχαν από χρόνιες ανισορροπίες.

ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων, και όχι μόνον αυτών που έγιναν στην αγορά εργασίας. Δεν είναι το εργατικό κόστος η κύρια μεταβλητή στην απόφαση των ξένων να επενδύσουν στην Ελλάδα. Είναι απαραίτητο να προχωρήσει η μείωση της γραφειοκρατίας, η πάταξη της διαφθοράς, η διευκόλυνση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος. Τέταρτον, η βιωσιμότητα του δημοσιονομικού χρέους, η οποία θα μειώσει τον φόβο πιθανής μελλοντικής υπερ-φορολόγησης.

► Μετά από έξι χρόνια ύφεσης και με την ανεργία να μαστιίζει την κοινωνία, δεν θεωρείτε πως θα έπρεπε ήδη να έχει καταρτιστεί ένα «business plan» για την ανάπτυξη της χώρας την προσεχή δεκαετία;

Θα ήμουν ικανοποιημένος αν ολοκληρωθούν όλες οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην ώρα τους και θα ήμουν ευτυχής αν τύγχαναν έγκρισης από τη μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών και όλα τα κόμματα εξουσίας. Να γίνονταν δηλαδή κτήμα μας. Πρέπει πρώτα να πετύχουμε συμφωνία σχετικά με τη νέα διάρθρωση της οικονομίας και στη συνέχεια να ελπίζουμε για τη διαμόρφωση μιας ενιαίας εθνικής στρατηγικής για το μέλλον της ελληνικής οικονομίας, που θα αναδεικνύει τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα.

► Μπορεί το υφιστάμενο πολιτικό προσωπικό της χώρας να ανταποκριθεί στην τεράστια αυτή πρόκληση; Γιατί καθυστερεί;

Εχουμε πλέον προχωρήσει αρκετά στις μεταρρυθμίσεις, έστω και με καθυστέρηση. Αλλά δεν είναι όλες εύκολες και κάποιες από τις δύσκολες είναι μπροστά μας. Για παράδειγμα, ποιος αναλαμβάνει την αναδιοργάνωση του κράτους, χωρίς να έχει στα χέρια του όλα τα μοντέρνα εργαλεία διοίκησης, την ευελιξία που έχει ο ιδιωτικός τομέας, ικανοποιημένα στελέχη με καλές αμοιβές κ.λπ.; Πολλοί πολιτικοί αποδεικνύονται ικανοί μανάτζερ και προσαπθούν. Δεν αρκεί όμως αυτό. Η αναδιάρθρωση του Δημοσίου είναι ένα συνολικό έργο, απαιτεί να είναι σκεφτόμο και να πράττουμε έξω από την πεπατημένη, με ευρεία συμφωνία μεταξύ όλων των φορέων για το τελικό αποτέλεσμα.

ΚΑΤΑΛΥΤΕΣ

Καταλύτες για τις ξένες επενδύσεις θα αποδειχθούν, πρώτον, η πολιτική σταθερότητα και η σταθεροποίηση της οικονομίας. Δεύτερον, η επιτάχυνση των ιδιωτικοποιήσεων. Τρίτον, η ολοκλήρωση των μεταρρυθμίσεων.

ΜΟΝΤΕΡΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ποιος αναλαμβάνει την αναδιοργάνωση του κράτους, χωρίς να έχει στα χέρια του όλα τα μοντέρνα εργαλεία διοίκησης, την ευελιξία που έχει ο ιδιωτικός τομέας, ικανοποιημένα στελέχη με καλές αμοιβές κ.λπ.;